

Fimmtudaginn 9. nóvember 1995.

Nr. 257/1995.

Ákærvaldið

(Sigríður Jósefsdóttir saksóknari)

gegn

Magnúsi Welding Jónssyni og

Pálma Þór Laxdal Jónssyni

(Kristján Stefánsson hrl.)

Skjalafals. Skilorð.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Haraldur Henrysson, Arnljótur Björnsson og Gunnlaugur Claessen.

Ríkissaksóknari skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 27. júlí 1995 í samræmi við yfirlýsingar ákærðu um áfrýjun til endurskoðunar samkvæmt a-, b-, c- og d-lið 147. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mála, sbr. 7. gr. laga nr. 37/1994. Einnig er áfrýjað af hálfu ákærvalds til þyngingar refsingu. Verjandi ákærðu lýsti yfir því fyrir Hæstarétti, að hann félli frá kröfum um ómerkingu á héraðsdómi og heimvísun máls, sbr. d-lið 147. gr. laga nr. 19/1991.

Ákærði Magnús Welding Jónsson krefst aðallega sýknu, en til vara, að refsing verði milduð og skilorðsbundin, sbr. 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Ákærði Pálmi Þór Laxdal Jónsson krefst aðallega sýknu, en til vara, að refsing verði milduð og skilorðsbundin, sbr. 57. gr. laga nr. 19/1940. Áfrýjunin tekur ekki til ákvæðis héraðsdóms um skaðabótakröfu Lífeyrissjóðs Austurlands á hendur ákærða Pálma, en hann óskaði ekki eftir, að þeim þætti dómsins yrði áfrýjað.

Fyrir Hæstarétt voru lögð gögn þess efnis, að ákærði Pálmi hafi greitt 28. október 1994 fyrstu afborgun af veðskuldabréfi í eigu Lífeyrissjóðs Austurlands ásamt vöxtum, verðbótum og bankakostnaði, alls 29.205 krónur, og 20. september 1995 aðra afborgun af sama bréfi ásamt vöxtum, verðbótum og bankakostnaði. Einnig var lögð fram kvittun frá nafngreindri lögmannsstofu um greiðslu á alls 97.543 krónum upp í veðskuld þá, sem hér um ræðir. Eftir kvittun þessari námu 7. september 1995 ógreiddar „uppfærðar eftirstöðvar“ með vöxtum 652.183 krónum. Samkvæmt kvittuninni var næsti

gjaldalagi af bréfinu 1. nóvember 1995. Við munnlegan málflutning í Hæstarétti lagði verjandi ákærða Pálma fram frumrit bankavittunar, þar sem fram kemur, að síðastnefnd afborgun var greidd á gjalddaga ásamt vöxtum, verðbótum og bankakostnaði, alls 15.190 krónur.

Með skírskotun til forsendna héraðsdóms er staðfest niðurstaða hans um sakfellingu beggja ákærðu og heimfærslu háttsemi þeirra til refsíákvæða. Verður niðurstaða héraðsdóms um refsingu ákærða Magnúsar staðfest.

Þar sem ákærði Pálmi hefur samkvæmt því, sem áður er rakið, leitast við að endurgreiða skuld sína við Lífeyrissjóð Austurlands, þykir mega skilorðsbinda refsingu hans að hluta samkvæmt 1. mgr. 57. gr. a laga nr. 19/1940. Verður fallist á niðurstöðu héraðsdóms um refsingu með þeirri breytingu, að fimm mánuðir refsivistarinnar falli niður, ef hann heldur almennt skilorð 57. gr. hegningarlaga.

Málkostnaðarákvæði héraðsdóms skulu standa óhöggð. Dæma ber ákærðu til greiðslu alls áfrýjunarkostnaðar, eins og greinir í dómsorði.

D ó m s o r ð :

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður, að því er varðar annað en refsingu ákærða Pálma Þórs Laxdals Jónssonar. Fresta skal fullnustu 5 mánaða af 8 mánaða refsingu hans og sá hluti hennar falla niður að liðnum 3 árum frá uppkvaðningu dóms þessa, haldi ákærði almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 4. gr. laga nr. 22/1955.

Ákærði Magnús Welding Jónsson greiði skipuðum verjanda sínum, Kristjáni Stefánssyni hæstaréttarlögmanni, 25.000 krónur í málsvagnarlaun fyrir Hæstarétti. Ákærði Pálmi Þór Laxdal Jónsson greiði skipuðum verjanda sínum, Kristjáni Stefánssyni, 25.000 krónur í málsvagnarlaun fyrir Hæstarétti.

Annan áfrýjunarkostnað málsins, þar með talin saksóknarlaun til ríkissjóðs, alls 50.000 krónur, greiði ákærðu óskipt.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 6. júní 1995.

Ár 1995, þriðjudaginn 6. júní, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur, sem haldið er í dómhúsinu við Lækjartorg af Ingibjörgu Benediktsdóttur héraðsdómara, kveðinn upp dómur í sakamálinu nr. 394/1995: Ákærvaldið gegn A, Magnúsi Welding Jónssyni, B, D, E og Pálma Þór Laxdal Jónssyni, sem tekið var til dóms 4. maí sl.

Málið er höfðað með ákærskjali ríkissaksóknara 21. mars 1995 á hendur A, Magnúsi Welding Jónssyni, Laugateigi 19, Reykjavík, fæddum 28. janúar 1950, fæðingarnúmer 487, B, C, D, E og Pálma Þór Laxdal Jónssyni, Grettisgötu 12, Reykjavík, fæddum 8. september 1962, fæðingarnúmer 444, „fyrir skjalafals og fjársvik sem hér greinir:

I. Gegn ákærðu A, Magnúsi Welding, B og C:

A. Gegn ákærðu A og Magnúsi Welding fyrir skjalafals og fjársvik, ákærða A fyrir að framvísa fyrir ákærða Magnús Welding hjá Lífeyrissjóði verslunarmanna veðleyfi, dagsettu 19. janúar 1994, sem ákærði A hafði fengið ákærða B til að útbúa með fölsuðum undirskriftum þinglýstra eigenda neðri hæðar fasteignarinnar Hrefnugötu 7, Reykjavík, Karls Kristjánssonar og eiginkonu hans, Svövu Lárusdóttur, og fölsuðum nafnritunum Guðrúnar Valdimarsdóttur og Kristjáns Péturssonar sem vitundarvotta, og ákærða Magnúsi Welding fyrir að taka á grundvelli þess veðleyfis lán í eigin nafni hjá sjóðnum samkvæmt skuldabréfi, út gefnu 27. janúar 1994, að fjárhæð 1.200.000 kr., vísitölu-tryggðu, með 1. veðrétti í framangreindri íbúð. Ákærða A var afhent lánsfjárhæðin, 1.188.000 kr., 2. febrúar 1994 samkvæmt ódagsettri yfirlýsingu, undirritaðri af ákærða Magnúsi Welding, en saminni af ákærða B að beiðni ákærða A, sem fékk 350.000 kr. af láninu í sinn hlut. Ákærða B er þannig gefin að sök hlutdeild í brotum meðákærðu A og Magnúsar Welding fyrir að hafa með öflun gagna og upplýsinga um fyrrgreinda fasteign, eigendur hennar og nöfn annarra aðila, sem fölsuð voru á skjalið, samningu fyrrgreinds veðleyfis og að hafa ásamt meðákærða A aflað nafnritana á það til notkunar, eins og að framan greinir.

Brot ákærðu teljast varða við 1. mgr. 155. gr. og 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 22. gr. sömu laga, að því er varðar brot ákærða B.

III. Gegn ákærðu Pálma, A og E:

Fyrir skjalafals og fjársvik, ákærða Pálma fyrir að framvísa við lántöku hjá Lífeyrissjóði Austurlands skjölum með fölsuðum nafnritunum Jóhanns Geirs Guðjónssonar, fyrst veðleyfi, dagsettu 12. apríl 1994, og síðar veð-

skuldabréfi, að fjárhæð 700.000 kr., út gefnu 17. maí 1994 af ákærða Pálma sem skuldara, tryggðu með 2. veðrétti í Úthlíð 11, Reykjavík, þinglýstum eignarhluta greinds Jóhanns Geirs, en ákærða A fyrir að útbúa eða láta útbúa greint veðleyfi fyrir ákærða Pálma, og ákærðu E fyrir að falsa nafnritanir þinglýsts eiganda á bæði skjölin, sem ákærði Pálmi greiddi þeim fyrir 175.000 kr. af lánsfjárhæðinni, sem hann fékk útborgaða 20. maí 1994.

Teljast brot ákærðu varða við 1. mgr. 155. gr. og 248. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

IV. Þess er krafist, að ákærðu verði dæmd til refsingar.

Bótakröfur:

— — —

3. Lífeyrissjóður Austurlands, Neskaupstað, krefst þess, að ákærðu Pálmi, A og E verði dæmd til að greiða skaðabætur in solidum, að fjárhæð 715.487 kr., auk áfallandi vísitölu og vaxta frá 1. 11. 1994“.

Páttur ákærða C hefur verið aðgreindur í málinu, þar sem ekki hefur til hans náðst vegna dvalar erlendis.

I.

I. kafli A ákæru.

Hinn 5. júlí sl. lagði Ragnheiður Karlsdóttir fram kæru hjá Rannsóknarlögreglu ríkisins vegna grunar um fölsun á nafnritunum foreldra sinna, Karls Þorleifs Kristjánssonar og Svövu Lárusdóttur, undir veðleyfi fyrir vísitölutryggðu láni, að fjárhæð 1.200.000 krónur, með 1. veðrétti í fasteign þeirra, Hrefnugötu 7, neðri hæð. Veðleyfið er dagsett 19. janúar 1994 og undir það rituð nöfnin Guðrún Valdimarsdóttir og Kristján Pétursson sem vitundarvottar að réttri dagsetningu, fjárræði og undirskrift útgefenda. Í kæru Ragnheiðar og viðtali lögreglumanns við foreldra hennar, sem dvöldust í Seljahlíð, vistheimili fyrir aldraða, kemur fram, að nöfn þeirra eru fölsuð á veðleyfið. Íbúðin að Hrefnugötu hafi verið í sölu hjá fasteignasölonni Eignamiðlun í Síðumúla í Reykjavík. Kvað Ragnheiður bréf hafa fundist að Hrefnugötu 7 frá Lífeyrissjóði verslunarmanna stílað á Magnús W. Jónsson að Hrefnugötu 7. Reyndist eitt bréfanna vera lokaviðvörðun frá lífeyrissjóðnum vegna vanskila á láni nr. 26465 á nafn Magnúsar W. Jónssonar með gjalddaga 27. apríl 1994. Fékk Ragnheiður staðfest hjá lífeyrissjóðnum, að ákærði Magnús hefði fengið lánið 27. janúar sama ár með veði í 1. veðrétti í íbúð foreldra hennar. Lagði Ragnheiður fram ljósrit framangreindra gagna máli sínu til stuðnings ásamt gögnum, undirrituðum með rithendi foreldra sinna.

Ragnheiður staðfesti fyrir dómi þessa skýrslu sína. Í ljós kom við frekari rannsókn, að lánið hafði verið veitt ákærða Magnúsi W. Jónssyni, en láns-

fjárhæðin afhent ákærða A samkvæmt ódagsettri yfirlýsingu Magnúsar þess efnis, að hann færi þess á leit, að andvirði lánsins yrði afhent A „vegna kaupsamnings við Húsverk hf., kt. 660991-1389, á tveggja herbergja íbúð í Berjarima 22, 112 Reykjavík“. Veðskuldabréfið og veðleyfið var innfært til þinglýsingar 31. janúar 1994, en samkvæmt veðbókavottorði 19. sama mánaðar hvíldu þá engar veðskuldir á eigninni. Í upplýsingaskýrslu Rannsóknarlögreglu ríkisins er haft eftir starfsmanni lífeyrissjóðsins, að ákærði A hafi sótt tékka vegna lánsins, að fjárhæð 1.188.000 kr., stílaðan á hann (að frádregnu lántökugjaldi, 12.000 krónum) og kvittað á móttökukvittun, dagsetta 2. febrúar 1994, að viðtökunni. Var þeirra gagna aflað ásamt ljósriti af tékka, út gefnum 2. febrúar 1994 af Íslandsbanka hf., að fjárhæð 838.000 krónur, stíluðum á Magnús W. Jónsson og framseldum af honum sama dag. Samkvæmt ljósriti af dagbók gjaldkera var fyrrnefndi tékkinn innleystur þennan dag kl. 14.24. Um leið voru lagðar inn á reikning Gunnars Jósefs Jóhannessonar, hálfbróður ákærða Magnúsar Welding, 800.000 krónur af andvirði tékkans, en 38.000 krónur greiddar út í reiðufé.

— — —

Ljóst er af gögnum málsins, sem lýst hefur verið hér að framan, að undirskriftir útgefenda og votta á veðleyfi það, sem lýst er í ákæru og framvísað var í lok janúar 1994 hjá Lífeyrissjóði verslunarmanna, eru falsaðar.

Ákærði A hefur jatað, að hann hafi hlutast til um að afla veðleyfis, sem honum var ljóst, að hafði verið falsað fyrir ákærða Magnús Welding í þeim tilgangi, að Magnús fengi afhent andvirði láns, sem hann átti rétt á hjá Lífeyrissjóði verslunarmanna, að fjárhæð 1.200.000 krónur, en Magnús hafi ekki getað útvegað veð sjálfur. Í þessu skyni hafi hann fengið ákærða B gegn peningagreiðslu til að útbúa veðleyfi með fölsuðum nöfnum útgefenda og votta svo og ódagsetta yfirlýsingu þess efnis, að andvirði lánsins ætti að renna til sín. Þetta hafi hann gert til að tryggja sér þá 350.000 króna greiðslu, sem hann átti að fá fyrir að útvega veðið. Með játningu ákærða A, sem studd er gögnum málsins, svo og framburði meðákærðu er sannað, að hann hefur gerst sekur um þá háttsemi, sem hann er sakaður um í þessum kafla ákæru, og þykir hún varða við 155. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sem tæmir sök gagnvart ákvæðum 248. gr. laganna.

Ákærði Magnús Welding hafði árangurslaust reynt að afla sér veðleyfis í einhverri fasteign til að geta nýtt sér lánsrétt sinn hjá Lífeyrissjóði verslunarmanna. Það hafði honum ekki tekist. Á þeim tíma, sem hér um ræðir, hafði ákærði lengi verið atvinnulaus, og hann var í áfengismeðferð í Hlaðgerðarkoti. Hann átti ekki á vísan að róa um atvinnu. Þrátt fyrir þetta, þar sem hann var skuldum vafinn, fékk hann meðákærða A til að útvega sér veð fyrir láni, að fjárhæð 1.200.000 krónur. Fyrir þennan greiða krafðist A

meira en þriðjungs lánsfjárhæðarinnar, og féllst ákærði Magnús á það. Við yfirheyrslu hjá lögreglu viðurkenndi ákærði, að sér hefði verið ljóst, að eitt-hvað var „óhreint með þetta veðleyfi“, og þess vegna hefði hann einskis spurt um tilkomu veðleyfisins, en þessi ummæli dró hann til baka við meðferð málsins og gaf þá skýringu, að þetta hefði sér fyrst verið ljóst síðar. Ákærði kynntist meðákærða A, er þeir leigðu báðir á Grensásvegi 14, en ákærði A á langan sakaferil að baki. Hann gerði enga tilraun til að kanna gildi veðleyfisins hjá þinglýstum eigendum eignarinnar. Þá hefur ákærði viðurkennt, að ákvæðið um kaupsamninginn í hinni ódagsettu yfirlýsingu, sem hann sjálfur undirritaði, hafi verið tilbúningur. Ef litið er til alls þessa, þykir ekki vafa undirorpið, að ákærða Magnúsi hlaut að vera ljóst, að veðleyfið var falsað, er því var framvísað fyrir hans hönd hjá Lífeyrissjóði verslunarmanna. Hefur ákærði því gerst sekur um þá háttsemi, sem hann er ákærður fyrir, og varðar hún við 155. gr. almennra hegningarlaga, sem tæmir sök gagnvart ákvæðum 248. gr. laganna.

Ákærði A hefur staðfastlega haldið því fram, að ákærði B hafi séð um að útbúa og útvega sér hið falsaða veðleyfi. Dóttir ákærða, Y, hefur einnig haldið því staðfastlega fram, að ákærði B hafi fengið sig til að rita nafn Kristjáns Péturssonar sem vitundarvotts á veðleyfið svo og kennitölu, um leið og hún ritaði nafn sitt undir yfirlýsinguna, sem ákærði samdi. Þótt hún hafi verið í mikilli óreglu um þessar mundir, kvaðst hún geta fullyrt þetta. Ákærði hefur einnig viðurkennt, að ákvæðið um kaupsamninginn í hinni ódagsettu yfirlýsingu, sem hann sjálfur útbjó, hafi verið tilbúningur. Honum var ljóst, að framvísa ætti þessari yfirlýsingu í lífeyrissjóðnum í því skyni að tryggja, að A fengi þóknun sína, 350.000 krónur, fyrir sinn hlut að málinu, enda fór hann sjálfur ásamt meðákærða A með yfirlýsinguna upp í Hlaðgerðarkot í því skyni, að Magnús undirritaði hana. Sjálfur kvaðst ákærði hafa átt að fá 30.000 krónur fyrir að útbúa yfirlýsinguna. Ef litið er til alls þessa, þykir sannað, að ákærði tók þátt í brotum meðákærðu með því að afla gegn gjaldi gagna og upplýsinga um umrædda fasteign að Hrefnugötu 7, Reykjavík, meðal annars með því að semja hina ódagsettu yfirlýsingu og afla undirskriftar meðákærða Magnúsar á hana og a. m. k. annars vottssins svo og að afla falsaðra nafnritana á veðleyfi það, sem lýst er í ákæru, en gögn þessi voru lögð fram hjá Lífeyrissjóði verslunarmanna í því skyni, að meðákærði Magnús fengi umrædda lánsfjárhæð í hendur. Hefur ákærði með þessu gerst sekur um brot gegn 155. gr., sbr. 22. gr. almennra hegningarlaga, sem tæmir sök gagnvart ákvæðum 248. gr. laganna.

— — —

Ákærða E hefur viðurkennt, að hún hafi falsað nafnritun þinglýsts eiganda risíbúðar Úthlíðar 11, Reykjavík, Jóhanns Geirs Guðjónssonar, á veðleyfi, dagsett 12. apríl 1994, og veðskuldabréf, að fjárhæð 700.000 kr., út gefið 17. maí sama ár, tryggt með 2. veðrétti í íbúðinni. Lánið er vísitölu-tryggt og veitt til tólf ára með 69 afborgunum, fyrsti gjalddagi 1. nóvember 1994. Lánsféð fékk ákærði Pálmi Þór greitt 20. maí sama ár. Fölsun þessa kærði Jóhann Geir til Rannsóknarlögreglu ríkisins í lok september sl., er hann komst að því, að veðið hvíldi á íbúðinni, er hann aflaði veðbókartvottorðs í tilefni fyrirhugaðrar sölu hans á íbúðinni. Lagði hann fram frumrit veðleyfisins og ljósrit skuldabréfsins. Ákærða E kvaðst hafa gert þetta að undirlagi ákærða A, þáverandi sambýlismanns síns. Hann hafi komið með veðleyfið og beðið sig að rita á það nafn Jóhanns Geirs Guðjónssonar, hvað hún gerði í hans viðurvist. Í framhaldi af því hafi þau A ritað nöfn sín á veðleyfið sem vitundarvottar og A einnig fengið Dagbjörtu Björnsdóttur og Hjört Júlíusson, sem einnig voru leigjendur á Grensásvegi 14, til að rita nöfn sín sem vitundarvotta. A hafi sagt sér, að þau fengju 170.000 krónur sameiginlega fyrir fölsun þessara skjala, sem og varð raunin, og hún notað sinn hluta fjárens í áfengi og eiturylf. Við lögreglugyfirheyrslu í október sl. kvaðst hún nær stöðugt hafa notað áfengi og eiturylf frá því í mars 1993. Er hún falsaði nafnritun Jóhanns Geirs á skuldabréfið 17. maí 1994, hafi hún verið á geðdeild Borgarspítalans, og hafi A afhent sér það. Hún kvaðst ekki hafa hitt ákærða Pálma Þór, vissi ekki, hver það var, og vissi ekki, hvernig þeir A komust í samband. Hún hefði fyrst hitt Pálma Þór, þegar hún tók við greiðslunni frá honum. Við meðferð málsins kvað E A hafa tekið við fénu úr hendi Pálma Þórs. Þessi fölsun hefði verið í undirbúningi frá því í mars, er þau A byrjuðu að vera saman, en þá hefði hún heyrt, að A hefði gert þetta áður. Þetta hefði hann gert í fjáröflunarskyni.

Ákærði Pálmi Þór Laxdal Jónsson neitar sakargiftum. Hann kannaðist við, að hann hefði sent Lífeyrissjóði Austurlands framangreint veðleyfi vegna fyrirhugaðrar lántöku sinnar hjá lífeyrissjóðnum. Sjóðurinn hefði svo sent sér síðar veðskuldabréfið, dagsett 17. maí 1994, og hann ritað undir það sem skuldari. Hann kvaðst hafa tjáð starfsmönnum sjóðsins, að veðið hefði hann fengið með auglýsingu. Um aðdraganda þess, að hann fékk veðið, sagði ákærði, að hann hefði orðið atvinnulaus um áramótin 1993–1994 og um vorið verið peningalaus. Hann hefði þá sótt um lánið, en var í vandræðum með að finna eign til veðsetningar. Hann hafi komið öðru hverju á barinn Skipperinn við Tryggvagötu, þar sem ákærði A starfaði, en þekkti A ekkert áður. Þar á barnum hefði hann rætt þessi vandræði sín við kunningja sinn. A hefði setið við næsta borð og heyrt þetta og sagt, að það væri lítið

mál að „redda“ veði. Kvaðst ákærði hafa margítrekað við A, hvort það væri í lagi, og hann hafi sagt, „að veðið væri pottþétt“. Ekki hefði hann spurt, hjá hverjum A hygðist fá veðleyfið. Þeir hafi ekkert rätt um þennan Jóhann Geir. Við lögregluyfirheyrslu sagði ákærði Pálmi Þór hins vegar, að ákærði A hefði sagt, að hann þekkti konu, sem myndi veita veð í íbúð sinni. A hefði sett upp 175.000 krónur, sem konan vildi fá fyrir veðheimildina. Með honum hafi verið kona, E að nafni. Hann hefði spurt hana, hvort hún væri þessi kona, en hún hvorki játað því né neitað. Um þetta sagði ákærði Pálmi Þór fyrir dómi, að vel gæti verið, að það hefði verið kona, sem ætlaði að bjarga sér um veðið. Hins vegar hefði hann fyrst hitt E, er hann greiddi henni peningana, svo sem rakið verður síðar. Þeir A hefðu ekkert rätt um þennan Jóhann Geir. Bæði A og E hefðu verið undir áfengisáhrifum. Hann hefði fengið veðleyfið í póstkassann heim til sín á Grettisgötu 12. Eftir að hann fékk skuldabréfið til baka hefði hann farið með það heim til A á Grensásveg. Næsta dag hefði hann sótt það og þá verið komnar á bréfið nafnrítanir allra votta og veðgjafans. Hann hefði ekki kannast við aðra votta á bréfinu en þau A og E. Veðskuldabréfið hefði hann svo sent lífeyrissjóðnum og andvirði lánsins verið lagt inn á sparisjóðsbók sína við Landsbanka Íslands. Er féð hefði verið lagt inn á bókina, hefði hann farið á hamborgarastað á Grensásvegi gegnt heimili þeirra A og E, og greitt E í reiðufé uppsett verð, 175.000 krónur. Hann hefði rétt E umslag með peningunum og farið strax án þess að ræða við hana. E hefði ekki talið peningana að sér viðstöddum. A hefði verið þarna á staðnum, en setið við annað borð. Hann hefði nánast ekkert rätt við E um þessa lántöku, öll samskiptin verið við A. Ákærði kvaðst ekkert kannast við Jóhann Geir og ekkert hugsað út í það, að það hefði verið karlmaður, en ekki kvenmaður, sem gaf veðleyfið, minnst viljað um það vita, enda margspurt A, hvort þetta væri ekki allt löglegt, og A alltaf svarað því játandi. Hann kvaðst hafa greitt eina afborgun af láninu. Til hefði staðið að greiða fleiri afborganir, en hann verið atvinnulaus. Hann kvaðst hvorki hafa reynt að útvega annað veð né samið við lífeyrissjóðinn um lánið.

Ákærði A kvaðst hafa hitt ákærða Pálma Þór á barnum Skippernum, töluvert áður en veðleyfið var útbúið 12. apríl 1994. Hefði hann boðist til að útvega Pálma Þór veð. Pálmi hefði talið, að veðsins yrði aflað á heiðarlegan hátt, og ekki vitað, að hann „hafði staðið í neinu svona áður“. Hann minnti, að ákærða E hefði verið viðstödd, er þeir ræddu um öflun veðleyfisins. Hann kvaðst hafa samið veðleyfið, en ákærða E síðan ritað á það nafn Jóhanns Geirs Guðjónssonar og þau tvö ásamt hinum tveim vottunum ritað undir. Vottarnir hefðu verið fjórir, „til þess að það væri alveg gulltryggt“. Hann hefði svo afhent ákærða Pálma Þór veðleyfið. Þegar Pálmi hefði svo fengið

skuldabréfið í hendur, hefði hann afhent sér það og vottar þeir, sem tilgreindir eru á skuldabréfinu, síðan vottað það, en E ritað á það nafn Jóhanns Geirs. Kvaðst A hafa verið viðstaddur þá undirritun. Fyrir þennan greiða hefði hann tekið 175.000 krónur og eytt þeim í áfengis kaup. Pálmi hefði afhent sér peningana uppi á „Jenna“ á Grensásvegi og E þá verið viðstödd.

Með játningu ákærðu E, sem er í samræmi við önnur gögn málsins, er sannað, að hún hefur gerst sek um þá háttsemi, sem hún er ákærð fyrir í III. kafla ákæru. Varðar brot hennar við 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga, sem tæmir sök gagnvart 248. gr. laganna.

Ákærði A viðurkendi fyrir dómi við aðalmeðferð málsins, að hann hefði verið viðstaddur, er meðákærða E falsaði nafn Jóhanns Geirs undir veðleyfið og veðskuldabréfið, og hann séð um að útvega meðákærða Pálma Þór þessi skjöl gegn gjaldi. Þessi játning hans fær stoð í framburði meðákærðu E og Pálma Þórs. Hefur hann með þessari háttsemi gerst brotlegur við 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga, sem tæmir sök gagnvart 248. gr. laganna.

Ákærði Pálmi Þór fékk ókunnugan ölvaðan mann til að afla sér veðleyfis vegna láns, að fjárhæð 700.000 krónur. Við yfirheyrslu hjá lögreglu kvað hann manninn hafa sagt, að hann þekkti konu, sem ætti veð, er hann gæti útvegað, en þrátt fyrir það hefði hann ekkert hugsað út í það, að eigandi veðsins var karlmaður. Hann afhenti bláókunnugri konu 175.000 króna þóknun fyrir að afla þessa fasteignaveðs án þess að kynna sér nánar, hvort hún hefði rétt til móttöku peninganna, en ákærði A var þá staddur á sama stað. Hann kvaðst ekkert hafa hugsað meira um það, „borgaði fyrir veðið og búið mál“. Hann gerði enga tilraun til að ganga úr skugga um það hjá eiganda hinnar veðsettu eignar, hvort allt væri með felldu, þótt aðstæður allar gæfu fyllilega tilefni til þess. Eins og hér var í pottinn búið, hlaut ákærða Pálma Þór að vera ljóst, að skjöl þau, sem meðákærði A lét honum í té í því skyni, að hann fengi greitt lánsfé sitt, voru fölsuð. Hefur hann með þessari háttsemi sinni gerst brotlegur við 1. mgr. 155. gr. almennra hegningarlaga, sem tæmir sök gagnvart 248. gr. laganna.

IV.

Viðurlög.

Ákærði Magnús Welding hefur ekki áður gerst sekur um hegningarlaga-brot, en brot hans er stórfellt, og hann hefur ekki bætt fyrir brot sitt. Þykir refsing hans hæfilega ákveðin sex mánaða fangelsi.

Ákærði Pálmi Þór hefur frá árinu 1979 gengist undir nýu dómsáttir, allar vegna umferðar- og áfengislagabrota að undanskilinni einni árið 1986 fyrir brot gegn 233. gr. almennra hegningarlaga. Þá hefur hann hlotið þrjá refsisdóma, árið 1986 30 daga fangelsi skilorðsbundið í þrjú ár fyrir brot gegn 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga, árið 1988 eins mánaðar fangelsi skilorðsbundið í þrjú ár fyrir þjófnað og loks 30. janúar 1992 30 daga fangelsi skilorðsbundið í tvö ár fyrir fjársvik. Refsing hans þykir með hliðsjón af sakaferli hans og því, að hann hefur ekki bætt fyrir brot sitt, hæfilega ákveðin átta mánaða fangelsi.

Skaðabótakröfur.

— — —

Lífeyrissjóður Austurlands, Neskaupstað, hefur lagt fram skaðabótakröfu, að fjárhæð 715.487 krónur, á hendur ákærðu Pálma Þór, A og E, þ. e. höfuðstóll lánsins, sem III. kafli ákæru lýtur að, að viðbætti vísitölu og vöxtum. Ákærða E hefur samþykkt kröfuna, en meðákærðu hafa vísað henni á bug. Ákærðu hafa öll verið sakfelld fyrir verknað þann, sem krafan lýtur að. Pálmi Þór hefur haldið því fram, að hann hafi greitt eina afborgun af láninu, en engin gögn lagt fram því til stuðnings. Verða ákærðu Pálmi Þór, A og E dæmd óskipt til greiðslu kröfunnar.

— — —

Það athugast, að málgögn, er varða I. kafla B og II. kafla ákæru, eru mjög óaðgengilega fram sett í málinu.

Dómsuppsaga í máli þessu hefur dregist sökum embættisanna dómarans.

D ó m s o r ð:

Ákærði A sæti fangelsi í 2 ár.

Ákærði Magnús Welding Jónsson sæti fangelsi í 6 mánuði.

Ákærði B sæti fangelsi í 12 mánuði.

Ákærði D sæti fangelsi í 2 mánuði, en fresta skal fullnustu refsingarinnar, og falli hún niður að liðnum 2 árum frá uppkvaðningu dóms þessa að telja, haldi hann almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga.

Ákærða E sæti fangelsi í 5 mánuði.

Ákærði Pálmi Þór Laxdal Jónsson sæti fangelsi í 8 mánuði.

— — —

Ákærði Magnús Welding greiði skipuðum verjanda sínum, Kristjáni Stefánssyni hæstaréttarlögmanni, 40.000 krónur í málsvarnarlaun.

— — —

Ákærði Pálmi Þór greiði skipuðum verjanda sínum, Kristjáni Stef-
ánssyni hæstaréttarlögmanni 20.000 krónur í málsvarnarlaun.

Annan sakarkostnað, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð,
120.000 krónur, greiði ákærðu A, Magnús Welding, B, D, E og Pálmi
Þór óskipt.
